

Panel Dyfarnu Cymru

Adroddiad Blynyddol

2011 - 2012

Rhagair

Mae'r adroddiad hwn yn adolygu gwaith Panel Dyfarnu Cymru yn ystod blwyddyn ariannol 2011-12.

Yn ystod 2011-12, dim ond 4 atgyfeiriad newydd a gafodd y Panel gan Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru ac roedd 8 achos wedi'u cario ymlaen o 2010-11. Er bod y niferoedd yn gymharol isel, o safbwynt gwrandawiadau tribiwnlys, mae un tribiwnlys penodol yn Sir y Fflint, sy'n dal i fynd rhagddo, wedi mynd â'r rhan fwyaf o amser y Panel.

Er bod y nifer isel o achosion newydd yn rhywbeth i'w groesawu yn gyffredinol, mae'n golygu nad yw'r aelodau newydd a benodwyd yn hydref 2010 wedi cael llawer o gyfle i gydweithio â'u cydweithwyr mwy profiadol ar y Panel er mwyn dysgu o'u gwybodaeth a'u profiad. Mae'n dda clywed, felly, bod y Gweinidog Llywodraeth Leol a Chymunedau wedi cytuno yn ddiweddar i gynnig ailbenodiadau 3 blynedd cyfyngedig hyd at 2015 i mi ac aelodau eraill o'r Panel a benodwyd yn 2002. Bydd hyn yn rhoi mwy o gyfle i aelodau newydd eistedd ar y Panel gyda'r aelodau gwreiddiol a dysgu o'u profiad.

Mae Llywodraeth Cymru yn parhau i ddatblygu argymhellion adroddiad Pwyllgor Cymreig y Cyngor Cyfiawnder Gweinyddol a Thribiwnlysoedd ar ôl ei *'Adolygiad o Dribiwnlysoedd sy'n Gweithredu yng Nghymru.'* Rhagwelir y bydd gweinyddiaeth y Panel yn cael ei throsglwyddo i Uned Cyfiawnder Gweinyddol a Thribiwnlysoedd Llywodraeth Cymru rywbryd eleni. Mae'r newid yn her i barhad gwaith y Panel yn y tymor byr, ond mae hefyd yn cynnig cyfleoedd mwy hirdymor i ddarparu gwasanaethau tribiwnlys mwy effeithiol ac effeithlon fel rhan o'r Uned newydd. Bydd ailbenodi aelodau yn darparu sefydlogrwydd ar gyfer swyddogaethau barnwrol y Panel yn ystod y cyfnod pontio hwn.

Rhan bwysig o'm gwaith yw sicrhau bod y gwersi a ddysgwyd o wrandawiadau tribiwnlys yn cael eu rhannu â rhanddeiliaid ledled Cymru. Cyflawnir hyn yn rhannol drwy gyhoeddi'r adroddiad hwn a thrwy wefan y Panel. Roeddwn yn falch eto eleni o gael gwahoddiad i siarad yng Nghynhadledd Safonau Cymru 2011, a gynhaliwyd gan Gyngor Sir Powys. Mae'r gynhadledd flynyddol yn gyfle

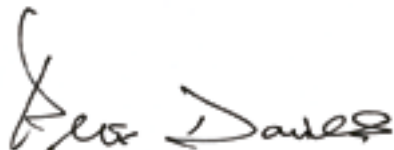

delfrydol i'r rhai sy'n cyfrannu at y cod ymddygiad ac yn hyrwyddo safonau uchel i gyfarfod a rhannu profiadau.

Yn 2011-12, cafodd un o benderfyniadau tribiwnlys Panel Dyfarnu Cymru ei herio yn y Llysoedd am y tro cyntaf. Roedd yr achos yn seiliedig ar faterion yn ymwneud â hawl yr aelod i ryddid mynegiant o dan y gyfraith gyffredin ac Erthygl 10 y Confensiwn Ewropeaidd ar Hawliau Dynol. Dyfarnodd yr Uchel Lys fod diffiniad y Tribiwnlys o fynegiant gwleidyddol yn rhy gul a bod y Tribiwnlys wedi ymyrryd yn anghymesur â hawliau'r aelod o dan Erthygl 10 wrth ddyfarnu bod yr aelod wedi torri'r cod. Mae crynodeb byr o'r achos a'r cyfeirnod Llys i'w gweld yn adran 3.3 yr adroddiad hwn. Rwyf i a'm cyd-aelodau ar y Panel yn ystyried goblygiadau'r dyfarniad yn ofalus ar gyfer achosion y dyfodol.

Yn ogystal â chyfraith achosion sy'n deillio o'r Llysoedd, mae Tribiwnlysoedd yn rhoi sylw dyledus i ganllawiau ar y cod ymddygiad a gyhoeddwyd gan yr Ombwdsmon wrth wneud eu penderfyniadau. Mae canllawiau diwygiedig ar y cod ymddygiad a gyhoeddwyd gan yr Ombwdsmon yn adlewyrchu dyfarniad y Llys yn yr achos uchod..

I gloi, fy ngobaith yw y bydd yr adroddiad hwn a'r crynodebau achos o ddiddordeb i chi. Unwaith eto, mae'r adroddiad yn cael ei gyhoeddi ar wefan y Panel er mwyn arbed costau argraffu.

J PETER DAVIES
Llywydd y Panel Dyfarnu

Cynnwys

1.	Y Cefndir	4
1.1	Deddf Llywodraeth Leol 2000	4
1.2	Egwyddorion Ymddygiad / Cod Ymddygiad	4
1.3	Rôl Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru	5
1.4	Rôl Panel Dyfarnu Cymru	6
2.	Aelodau Panel Dyfarnu Cymru	8
3.	Honiadau o Gamymddwyn	11
3.1	Trosolwg	11
3.2	Crynodeb o'r Tribiwnlysoedd Achos	12
3.3	Crynodeb o'r Tribiwnlysoedd Apêl	17
3.4	Achosion sy'n Parhau	18
4.	Trosolwg o'r Gweithdrefnau	19
5.	Yr Uned Gymorth	21
	Atodiad	
	Crynodeb o'r cosbau a bennwyd gan y tribiwnlysoedd achos a'r tribiwnlysoedd apêl	22

1. Y Cefndir

1.1 Deddf Llywodraeth Leol 2000

Sefydlodd Rhan III o Ddeddf Llywodraeth Leol 2000 ("Deddf 2000") fframwaith newydd i annog aelodau llywodraeth leol yng Nghymru a Lloegr i roi pwyslais ar gadw safonau ymddygiad cyson. Yn y bôn, mae'r fframwaith yn cynnwys:

- cyfres o ddeg egwyddor ymddygiad cyffredinol (yn deillio o'r "Saith Egwyddor Bywyd Cyhoeddus");
- codau ymddygiad statudol ar wahân ar gyfer aelodau a swyddogion;
- pwyllgorau safonau lleol i gynghori aelodau ac awdurdodau perthnasol ar safonau ymddygiad;
- ymchwiliadau i gamymddwyn honedig gan aelodau yng Nghymru gan Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru neu swyddogion monitro awdurdodau lleol; a
- dyfarnu ymchwiliadau o'r fath gan bwyllgorau safonau lleol neu, mewn achosion mwy difrifol ar y cyfan, Panel Dyfarnu Cymru ("y Panel Dyfarnu").

"Awdurdodau perthnasol" dan Ran III o Ddeddf 2000 mewn perthynas â Chymru yw'r cynghorau sir, cynghorau bwrdeistref sirol, cynghorau cymuned, awdurdodau tân ac achub, awdurdodau'r parciau cenedlaethol ac awdurdodau'r heddlu.

1.2 Egwyddorion Ymddygiad/Cod Ymddygiad

Ar ôl i Ddeddf Llywodraeth Cymru 2006 ddod i rym, mae gan Weinidogion Cymru y grym o dan Ddeddf 2000 i bennu egwyddorion ymddygiad cyffredinol ac i wneud cod ymddygiad enghreifftiol ar gyfer aelodau etholedig ac aelodau cyfetholedig sydd â hawliau pleidleisio. Seiliwyd yr egwyddorion ar 'Saith Egwyddor Bywyd Cyhoeddus' a nodwyd yn adroddiad yr Arglwydd Nolan, 'Safonau Ymddygiad mewn Llywodraeth Leol yng Nghymru, Lloegr a'r Alban'.

Caiff yr egwyddorion cyffredinol eu hymgorffori yn y cod ymddygiad enghreifftiol cyffredol a bennwyd gan Lywodraeth Cymru yn 2008. Mae'n ofynnol i'r holl gyrrff llywodraeth leol yng Nghymru (ac eithrio awdurdodau'r heddlu) - hynny yw, cynghorau sir a chynghorau bwrdeistref sirol, cynghorau tref a chynghorau cymuned, awdurdodau'r parciau cenedlaethol, ac awdurdodau tân ac achub - fabwysiadu cod ymddygiad sy'n cynnwys darpariaethau'r cod enghreifftiol. Mae'n rhaid i'r holl aelodau etholedig a chyfetholedig (sydd â hawliau pleidleisio) roi ymrwymiad ysgrifenedig i gadw at y cod ymddygiad a fabwysiedir gan eu hawdurdod.

Mae Llywodraeth y DU yn pennu egwyddorion a chod ymddygiad ar wahân ar gyfer awdurdodau'r heddlu yng Nghymru. Fodd bynnag, adeg ysgrifennu'r adroddiad hwn, rhagwelir y bydd awdurdodau'r heddlu yn cael eu dileu yn hydref 2012.

1.3 Rôl Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru/y Pwyllgorau Safonau

O dan Ddeddf 2000, caiff unrhyw un wneud honiad ysgrifenedig i Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru ("yr Ombwdsmon") bod aelod etholedig neu gyfetholedig o awdurdod perthnasol yng Nghymru wedi methu, neu efallai wedi methu, cydymffurfio â chod ymddygiad eu hawdurdod.

Os yw'r Ombwdsmon yn ystyried bod yr honiad yn haeddu ymchwiliad, gall drefnu i'r ymchwiliad gael ei gynnal gan ei swyddfa. Fel arall, gall yr Ombwdsmon gyfeirio'r mater at y swyddog monitro perthnasol er mwyn ymchwilio iddo a chyflwyno adroddiad i'r pwyllgor safonau lleol.

Gall yr Ombwdsmon ddod i'r casgliad ar ôl yr ymchwiliad nad oedd achos o dorri'r cod ac nad oes angen cymryd unrhyw gamau pellach. Fodd bynnag, os oes tystiolaeth ymddangosiadol o dorri'r cod, bydd yr Ombwdsmon yn llunio adroddiad ar ôl cwblhau'r ymchwiliad ac yn ei anfon naill ai at swyddog monitro yr awdurdod perthnasol neu at Lywydd Panel Dyfarnu Cymru er mwyn cael dyfarniad terfynol.

1.4 Rôl Panel Dyfarnu Cymru

Mae gan y Panel Dyfarnu ddwy swyddogaeth statudol:

- Ffurio tribiwnlysoedd achos neu dribiwnlysoedd achos interim i ystyried adroddiadau gan yr Ombwdsmon yn dilyn ymchwiliad i honiadau bod aelod wedi methu â chydymffurfio â chod ymddygiad eu hawdurdod; ac
- Ystyried apelau gan aelodau yn erbyn penderfyniadau pwyllgorau safonau awdurdod lleol eu bod wedi torri'r cod ymddygiad.

Tribiwnlysoedd Achos a Thribiwnlysoedd Achos Interim

Pan fydd yr Ombwdsmon yn anfon adroddiad at Lywydd y Panel Dyfarnu, caiff "tribiwnlys achos" sy'n cynnwys rhai o aelodau'r Panel ei alw i ystyried yr adroddiad, i dderbyn tystiolaeth ac i benderfynu a dorrwyd y cod ymddygiad.

Os bydd y tribiwnlys yn penderfynu bod aelod heb gydymffurfio â chod ymddygiad ei awdurdod, mae ganddo bwerau i wahardd yr aelod yn llwyr neu'n rhannol am hyd at flwyddyn; neu caiff anghymhwyso'r aelod am hyd at bum mlynedd.

Os bydd tribiwnlys achos yn penderfynu bod rhywun heb gydymffurfio â chod ymddygiad awdurdod, caiff y person hwnnw geisio caniatâd yr Uchel Lys i apelio yn erbyn y penderfyniad hwnnw, neu unrhyw benderfyniad a wnaiff y tribiwnlys o ran cosb.

Os bydd yr Ombwdsmon o'r farn bod hynny'n angenrheidiol er budd y cyhoedd, caiff yr Ombwdsmon wneud adroddiad interim i Lywydd y Panel Dyfarnu yn argymhell bod aelod yn cael ei wahardd dros dro tra cynhelir ymchwiliad. Bydd tribiwnlys achos interim yn penderfynu a ddylid gwahardd yr aelod yn llwyr neu'n rhannol am hyd at chwe mis.

Tribiwnlysoedd Apêl

Os bydd yr Ombwdsmon wedi cyfeirio'r mater at swyddog monitro a bod y pwyllgor safonau wedi dyfarnu bod aelod heb gydymffurfio â'r cod ymddygiad, mae gan yr aelod hwnnw hawl i apelio i'r Panel Dyfarnu. Rhaid ymarfer yr hawl honno cyn pen 21 diwrnod ar ôl i'r aelod gael gwybod am ddyfarniad y pwyllgor safonau. Os bydd tribiwnlys apêl yn cytuno bod yr aelod wedi torri'r cod, gall gadarnhau'r gosb a bennwyd gan y pwyllgor safonau neu gall gyfeirio'r mater yn ôl at y pwyllgor gan argymhell y dylid rhoi cosb wahanol. Yn ogystal, gall tribiwnlys apêl wrthdroi dyfarniad pwyllgor safonau bod aelod wedi torri'r cod ymddygiad.

2. Aelodau Panel Dyfarnu Cymru

Dangosir aelodau presennol y Panel Dyfarnu isod. Gyda'i gilydd, mae gan aelodau'r Panel brofiad a gwybodaeth berthnasol eang i gyfrannu at waith y Panel a'i dribiwnlysoedd. Maent yn dod o rannau gwahanol o Gymru sy'n hwyluso'r broses o benodi aelodau i dribiwnlysoedd ar sail ddaearyddol.

Mae'r Llywydd, pedwar o'r aelodau cyfreithiol ac un o'r aelodau lleyg yn siarad Cymraeg.

Y Llywydd ac Aelodau Cyfreithiol

2002-
2012

Mae Llywydd y Panel Dyfarnu, **Mr J Peter Davies** yn rhedeg ei bractis cyfreithiol ei hun yng Nghaerdydd sy'n arbenigo mewn ymglyfreitha sifil a masnachol ac, yn arbennig, mewn materion rheoleiddio. Mae'n Ddirprwy Farnwr Rhanbarth ac yn gadeirydd y Tribiwnlys Disgyblu Cyfreithwyr.

2010-
2015

Ms Kate Berry - bu'n Gyfreithiwr a Swyddog Monitro gyda Chyngor Dinas a Sir Caerdydd. Mae ganddi brofiad yng nghyfraith y sector preifat a'r sector cyhoeddus a bu'n gynghorwr tref yn Nailsworth.

2010-
2015

Ar hyn o bryd, mae **Mrs Emma Boothroyd** yn ddyfarnwr gyda'r Awdurdod Rheoleiddio Cyfreithwyr. Mae ganddi brofiad ym maes cyfraith breifat.

2002-
2012

Mae **Mrs Helen Cole** yn uwchbartner mewn practis cyffredinol yn y Gorllewin ac yn arbenigo mewn gwaith annadleuol gyda chleientiaid preifat.

2010-
2015

Mae **Mr Gwyn Davies** yn gyfreithiwr sydd â phrofiad mewn awdurdodaethau cyfreithiol amrywiol yn y sectorau preifat a chyhoeddus. Bu'n Gadeirydd Pwyllgor Safonau Cyngor Bwrdeistref Sirol Castell-nedd Port Talbot.

2002-
2012

Mae **Mr Hywel James** yn Farnwr Rhanbarth.

2002-
2012

Mae **Mr Stewert Sandbrook-Hughes** yn fargyfreithiwr yn Abertawe.

Aelodau Lleyg

2010-
2015

Mae **Mr Andrew Bellamy** yn Gyfarwyddwr anweithredol gydag Estyn ac yn adolygydd cymheiriaid gydag Arolygiaeth Iechyd Cymru. Mae ganddo brofiad o weithio yn y Gwasanaeth Iechyd Gwladol.

2002-
2012

Bu **Mr Ian Blair** yn Syrffwr y Sir gyda Chyngor Sir Powys ac yn ddarlithydd gwadd ym Mhrifysgol Cymru, Aberystwyth. Mae'n aelod o Fwrdd Llysoedd Canolbarth a Gorllewin Cymru.

2002-
2012

Mae'r **Cllr Colin Evans** yn gynghorydd Llafur ar Gyngor Sir Caerfyrddin.

2010-
2015

Mae **Miss Susan Hurds** yn aelod lleyg o Dribiwnlysoedd Cyflogaeth Cymru a Lloegr. Mae ganddi brofiad o weithio yn y Gwasanaeth Iechyd Gwladol, yn ddiweddar gyda Bwrdd Iechyd Lleol Ceredigion. Mae hi hefyd yn Gadeirydd Panel y Cyngor Nyrsio a Bydwreigiaeth.

2002-
2012

Mae **Mrs Christine Jones** yn gyn-aelod o Gyngor Bwrdeistref Sirol Conwy. Mae hefyd yn aelod o fwrdd Cymdeithas Tai Cartrefi Conwy.

2002-
2012

Mae **Ms Juliet Morris** yn rhedeg busnes fferm organig yn Sir Gaerfyrddin. Bu'n gweithio ym maes polisi cymdeithasol a pholisi'r sector cyhoeddus gyda chyrff yn cynnwys Uned Gwybodaeth Llywodraeth Leol, Cyngor Defnyddwyr Cymru a'r sector cyngori annibynnol yng Nghymru.

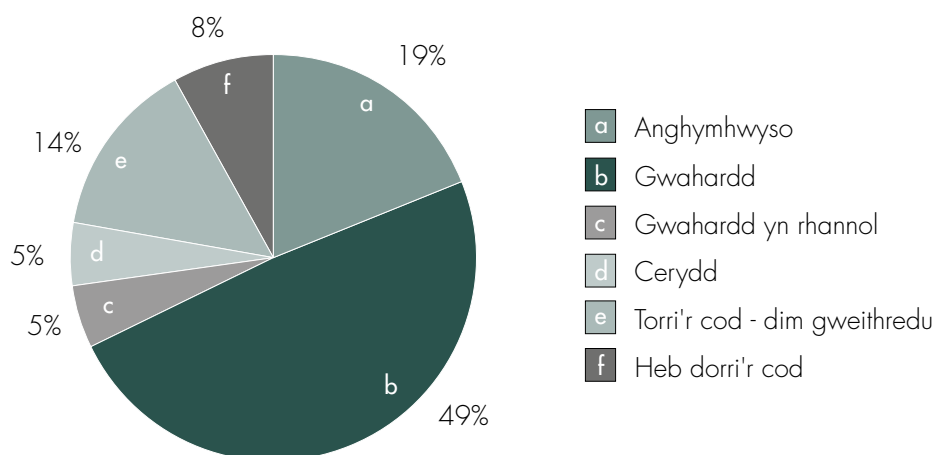

3. Honiadau o Gamymddwyn

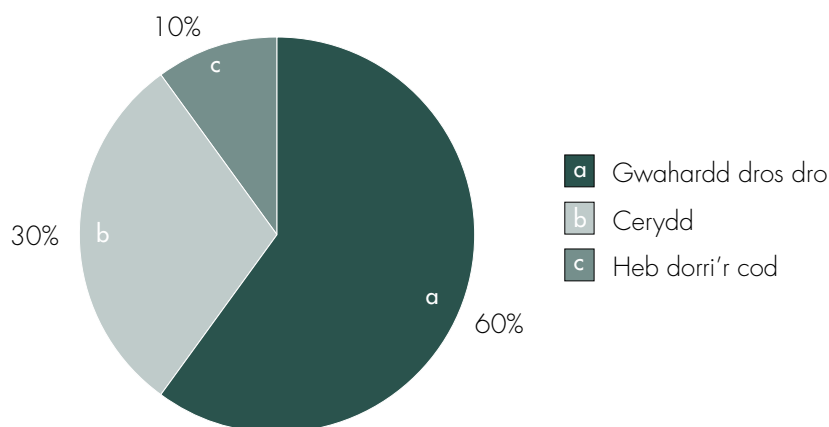
3.1 Trosolwg

Yn y cyfnod rhwng mis Hydref 2002 a 31 Mawrth 2012, daeth y Panel Dyfarnu i benderfyniad ar 37 o achosion a atgyfeiriwyd gan yr Ombwdsmon a 10 apêl yn erbyn penderfyniadau gan bwyllgorau safonau. Mae Ffigurau 1 i 3 yn dangos canlyniadau'r dyfarniadau hynny. Rhoddir crynodeb o'r cosbau a roddwyd yn yr Atodiad i'r adroddiad hwn.

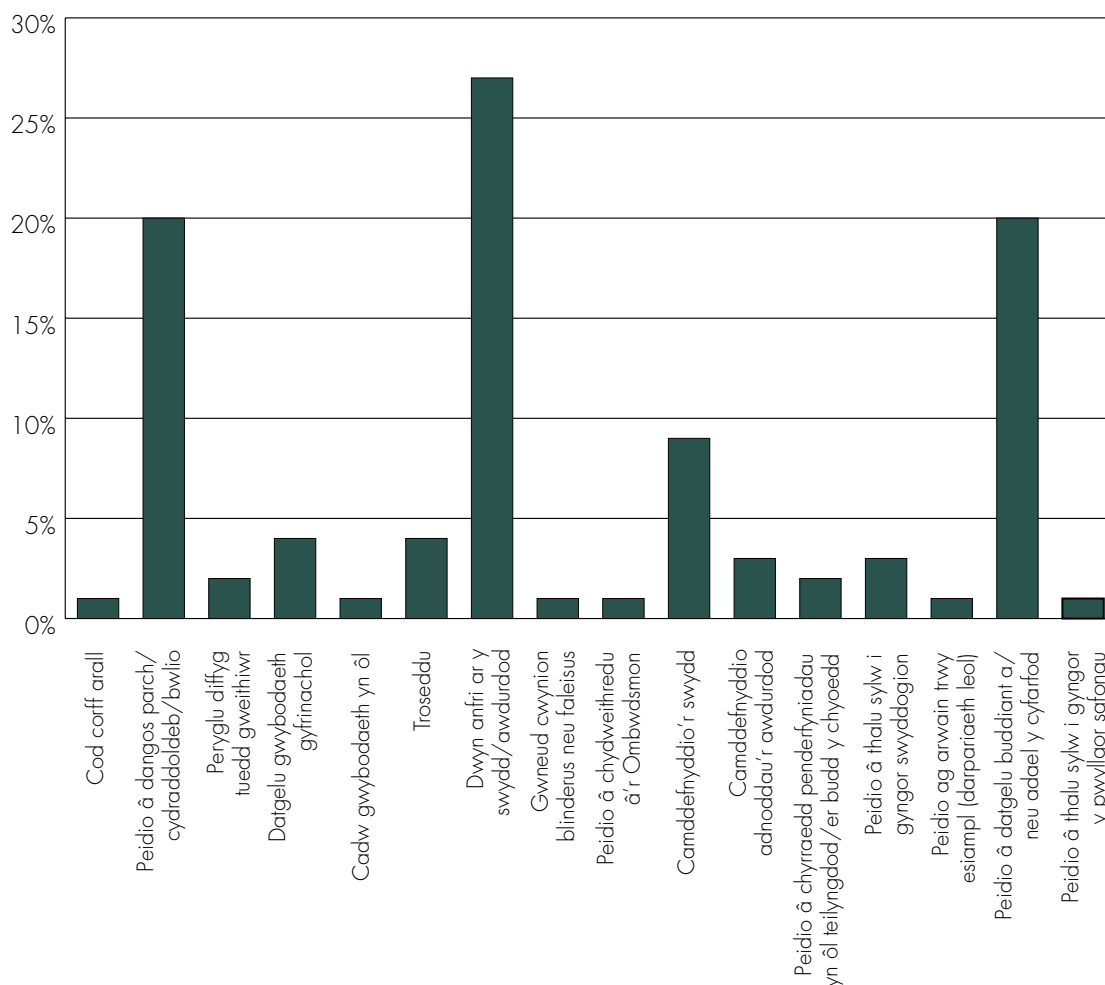
Ffigur 1: Penderfyniadau tribiwnlysoedd achos - Hydref 2002 i Mawrth 2012

Ffigur 2: Penderfyniadau tribiwnlysoedd apêl - Hydref 2002 i Mawrth 2012

Ffigur 3: Sut y torrwyd y cod Hydref 2002 - Mawrth 2012

3.2 Crynodeb o'r Tribiwnlysoedd Achosion

Cyfeiriodd Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru 4 achos i'r Panel yn ystod 2011-12 a chariwyd 6 achos drosodd o'r flwyddyn flaenorol. Ceir crynodeb isod o'r 6 achos a benderfynwyd gan y Panel yn ystod y flwyddyn.

APW/006/2010-011/CT & APW/010/2010-11/CT - Cyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful

Cyfeiriodd yr Ombwdsmon ddau achos ar wahân ac ystyriwyd y rhain gan Dribiwnlys unigol.

Yr honiadau oedd bod y cynghorydd wedi torri cod ymddygiad y Cyngor drwy ddefnyddio gliniadur y Cyngor i greu arolwg barn amhriodol am Amanda Knox; drwy gyhoeddi sylwadau amhriodol ar y rhyngwyd am bobl sy'n hawlio

Budd-dal Tai; anfon negeseuon e-bost amhriodol; camddefnyddio adnoddau'r Cyngor; torri polisiau'r Cyngor ynglŷn â Diogelwch y Rhyngwrwd; methu parchu ac ystyried pobl eraill; datgelu llythyr cyfrinachol; cyhoeddi datganiad i'r wasg a oedd yn fwriadol gamarweiniol; a dwyn anfri ar swydd cynghorydd a'i awdurdod.

Gwadodd y cynghorydd ei fod wedi creu arolwg barn ar-lein a dywedodd fod y sylwadau amhriodol a gyhoeddwyd ar y rhyngwrwd wedi'u gwneud o safbwynt personol neu breifat. Fodd bynnag, dyfarnodd y Tribiwnlys fod y cynghorydd wedi ymddwyn yn groes i baragraffau 4(b) a 7(b) i hyd at vi drwy ddefnyddio gliniadur a mynediad i'r rhyngwrwd o eiddo'r cyngor a thrwy gyfeirio at gyfeiriad e-bost y cyngor.

Wrth gynrychioli ei awdurdod ar gorff arall, dyfarnodd y Tribiwnlys fod y cynghorydd wedi datgelu gwybodaeth mewn llythyr a nodwyd yn un "cyfrinachol" yn groes i baragraffau 3(a) a 5(a).

Dyfarnodd y Tribiwnlys fod y sylw yn y cyfryngau yn deillio o weithredoedd y cynghorydd wedi dwyn anfri ar ei swydd a'i awdurdod yn groes i baragraff 6(1)(a).

Gwaharddwyd y cynghorydd dros dro am naw mis ac fe'i cynghorwyd i gael rhagor o hyfforddiant ar y cod ymddygiad.

APW/007/2010-011/CT - Cyngor Bwrdeistref Sirol Torfaen

Roedd yr achos hwn yn ymwneud â honiadau bod y cynghorydd wedi torri'r cod ymddygiad drwy beidio â datgelu buddiant a thrwy ddefnyddio ei swydd yn amhriodol wrth roi rhoddion i sefydliadau lleol o dan Lwfans Cynlluniau Bach y Cyngor.

Roedd y cynghorydd wedi cwblhau ffurflenni cais yn gofyn am roddion ar gyfer sefydliadau lleol ond roedd wedi methu datgelu bod ganddo fuddiannau personol neu fuddiannau sy'n rhagfarnu yn y sefydliadau hynny adeg y rhodd, yn groes i baragraffau 6(1)(a), 7(a), 10(1), 11(2)(a) a 14(1)(d).

Dyfarnodd y Tribiwnlys fod y cynghorydd, ar adegau blaenorol, wedi datgelu buddiannau yn yr un sefydliadau yr oedd wedi llofnodi ffurflenni yn eu cylch maes o law yn datgan nad oedd ganddo unrhyw fuddiant ynddynt. Er nad oedd y cynghorydd wedi ceisio cael unrhyw fudd ariannol iddo ef ei hun, roedd y Tribiwnlys yn fodlon bod ganddo fuddiant personol neu fuddiant sy'n rhagfarnu. Roedd y

Tribiwnlys yn bryderus bod y cynghorydd yn rhy brysur i fynychu hyfforddiant ar y cod ymddygiad a'i fod wedi ceisio priodoli'r achosion o dorri'r cod i'w ymrwymadau eraill.

Penderfynodd y Tribiwnlys y dylid gwahardd y cynghorydd dros dro am fis ac y dylai fynychu'r sesiwn hyfforddi nesaf ar y Cod Ymddygiad.

APW/011/2010-011/CT -

Awdurdod Heddlu Gogledd Cymru a Chyngor Sir Ynys Môn

Roedd yr achos hwn yn ymwneud â honiadau bod y cynghorydd wedi torri'r cod ymddygiad ar gyfer aelodau o Awdurdod Heddlu Gogledd Cymru drwy geisio siarad â'r Prif Gwnstabl Cynorthwyol Dros Dro ynglŷn â chŵyn yn erbyn etholwr; drwy feirniadu sut oedd yr heddlu yn cynnal yr ymchwiliad i'r etholwr; drwy ymddwyn mewn ffordd ormesol a bygythiol yn erbyn 3 heddwes yn ystod ymweliad â Gorsaf yr Heddlu Caergybi a thrwy geisio dylanwadu ar ymchwiliad yr heddlu.

Roedd yr honiadau o safbwynt cod ymddygiad Cyngor Sir Ynys Môn yn ymwneud â'r honiad iddo fwlio ac aflonyddu ar eraill yng Ngorsaf yr Heddlu Caergybi a methu dangos parch tuag atynt; iddo ddatgelu gwybodaeth gyfrinachol am iechyd cyd-gynghorydd ac iddo ddwyn anfri ar ei swydd neu ei awdurdod.

Nid oedd y Tribiwnlys yn fodlon bod cod ymddygiad Awdurdod Heddlu Gogledd Cymru yn berthnasol. Roedd y Tribiwnlys yn fodlon nad oedd y cynghorydd wedi rhoi'r argraff ei fod yn gweithredu fel cynrychiolydd o'r awdurdod hwnnw.

Ni ddaeth y Tribiwnlys o hyd i unrhyw dystiolaeth bod y cynghorydd wedi datgelu gwybodaeth y gellid ei hystyried yn gyfrinachol, ei fod wedi ceisio sicrhau mantais iddo ef ei hun neu ei etholwr, na'i fod wedi ceisio peryglu diffyg tuedd y rhai a oedd yn gweithio i Awdurdod Heddlu Gogledd Cymru. Roedd y Tribiwnlys yn fodlon bod ei ymddygiad yn ystod ei sgwrs ag un o'r plismyn yng Ngorsaf yr Heddlu Caergybi yn amhriodol, a'i fod wedi methu dangos parch tuag ati neu ei hystyried, yn groes i baragraff 4(b).

Roedd y Tribiwnlys yn fodlon bod ei ymddygiad wedi dwyn anfri ar ei swydd fel cynghorydd ac ar y Cyngor ei hun, yn groes i baragraff 6(1)(a).

Derbyniodd y Tribiwnlys fod y cynghorydd wedi gwasanaethu ei gymuned dros gyfnod helaeth ac mai digwyddiad eithriadol oedd hwn lle'r oedd y cynghorydd wedi camddeall yn ddiwyll yr hyn y gallai ac y dylai ei wneud am y sefyllfa a oedd yn ei wynebu ef a'i etholwr.

Penderfynodd y Tribiwnlys y dylid ceryddu'r cynghorydd a'i rybuddio am ei ymddygiad yn y dyfodol.

APW/001/2011-012/CT - Cyngor Bwrdeistref Sirol Torfaen

Roedd yr achos hwn yn ymwneud â honiadau bod cynghorydd wedi parhau ag arferion a fu'n sail i'w ddwyn gerbron tribiwnlys Panel Dyfarnu Cymru, a'i gwaharddod dros dro am 12 mis, yn syth ar ôl ymddangos gerbron y tribiwnlys. Roedd wedi rhyddhau datganiadau i'r wasg yn ymwneud â'r gwrandawriad hwnnw a'i waharddiad. Roedd hefyd wedi mynegi barn ar uniondeb a gonestrwydd y Cyngor a'i uwch swyddogion.

Yn absenoldeb ymateb gan y cyn-gynghorydd erbyn hyn, o fewn y dyddiad cau statudol, penderfynodd y Tribiwnlys ar ei ddyfarniad ar sail y papurau ger ei fron wrth weithredu ei bwerau o dan baragraff 3(3) Rheoliadau Dyfarniadau gan Dribiwnlysoedd Achos a Thribiwnlysoedd Achos Interim (Cymru) 2001.

Ystyriodd y Tribiwnlys honiadau bod y negeseuon e-byst a anfonodd y cynghorydd yn groes i baragraff 6(1)(a) o'r cod ymddygiad. Yn ogystal, ystyriodd y Tribiwnlys Ddatganiad Cyhoeddus y cynghorydd a oedd yn herio'r sylfaen gyfreithiol dros fodolaeth Panel Dyfarnu Cymru a'i gyhuddo o ragfarn gynhenid. Nid oedd y cynghorydd wedi cyflwyno unrhyw ffeithiau neu dystiolaeth i gefnogi unrhyw un o'i honiadau.

Nododd y Tribiwnlys fod y Tribiwnlys blaenorol wedi ystyried yn ofalus a ddylid anghymhwyso'r cynghorydd, ond ar sail ymrwymiad y cynghorydd i gadw at y cod ymddygiad, rheoli ei ymddygiad a gweithredu mewn ffordd anwrthwynebus yn y dyfodol, roedd wedi'i wahardd dros dro am 12 mis.

Er gwaethaf yr ymrwymadau a wnaed yn y gwrandawriad blaenorol, nododd y Tribiwnlys iddo barhau i ryddhau datganiadau i'r wasg yn cynnwys honiadau heb eu profi ddiwrnod ar ôl y gwrandawriad.

Penderfynodd y Tribiwnlys fod y cyn-gynghorydd yn haeddu cael ei wahardd rhag dal swydd gyhoeddus am 3 blynedd.

APW/008/2010-2011/CT - Cyngor Tref Saltney a Chyngor Sir y Fflint

Roedd yr achos yn ymwneud â honiadau bod y cynghorydd wedi ymddwyn yn amhriodol yn ystod cyfarfodydd y cyngor; wedi achosi gofid i unigolyn arall; wedi methu rhoi cyfrif am ei lwfans fel maer; wedi datgelu gwybodaeth gyfrinachol a bod ei ymddygiad wedi dwyn anfri ar ei swydd a'r awdurdodau.

Dyfarnodd y Tribiwnlys fod y cynghorydd, pan oedd yn Faer, wedi gwneud sylwadau amhriodol am Saltney nad oedd yn fodlon eu tynnu yn ôl; wedi gohirio un o gyfarfodydd y cyngor yn groes i benderfyniad y Cyngor Tref ac wedi dod â chyfarfod arall i ben yn gynnar; wedi trin Clerc y Dref a'r Dirprwy Faer mewn ffordd ddifriol ac anghwrtais yn y cyfarfod agenda; wedi cyfeirio at aelodau fel "wild bisons and spoilt brats" ac wedi gwrthod cydymffurfio â rheolau sefydlog a chynigion y cyngor ei hun, yn groes i baragraff 6(1)(a).

Dyfarnodd y Tribiwnlys fod y cynghorydd wedi bwlio Clerc y Dref yn ystod cyfarfodydd y cyngor ac wrth gysylltu â'r clerc yn gyffredinol, yn groes i baragraff 4(c) ac wedi anwybyddu ei gyngor, yn groes i baragraff 8(a). Roedd wedi achosi gofid i weddw maer blaenorol trwy ei holi ynghylch lwfans ei diweddar wŷr fel maer, gan wrthod ymddiheuro wedyn, yn groes i baragraff 4(b).

Er bod y Grŵp Gorchwyl Busnes wedi penderfynu cynnal ei gyfarfodydd mewn sesiynau cyfrinachol ac na ddylid trafod materion â thrydydd partion, dyfarnodd y Tribiwnlys fod y cynghorydd wedi datgelu sylwadau a wnaed am yr ysgol uwchradd leol wrth bennaeth yr ysgol, yn groes i baragraff 5(a).

Penderfynodd y Tribiwnlys fod y cynghorydd wedi torri cod ymddygiad Cyngor Tref Saltney ac y dylid ei wahardd dros dro am 12 mis. Penderfynodd y Tribiwnlys nad oedd cod ymddygiad Cyngor Sir y Fflint wedi'i dorri.

3.3 Crynodeb o'r Tribiwnlysoedd Apêl

Roedd 2 wrandawriad tribiwnlys apêl yn ystod y flwyddyn.

APW/009/2010-011/A - Cyngor Cymuned Maenorbŷr

Cafwyd apêl yn erbyn penderfyniad Pwyllgor Safonau Cyngor Sir Penfro bod y cynghorydd wedi torri cod ymddygiad y cyngor cymuned, y dylid ceryddu'r cynghorydd ac y dylai ymrwymo i fynychu hyfforddiant ar y cod ymddygiad.

Roedd yr achos yn ymwneud â honiadau bod barn a safbwyntiau a fynegwyd ar wefan y cynghorydd ynglŷn â chymeriad a gallu rhai o aelodau'r Cyngor Cymuned wedi torri'r cod ymddygiad trwy beidio â pharchu ac ystyried eraill a thrwy ddwyn anfri ar ei awdurdod.

Dywedodd y cynghorydd nad oedd yn gweithredu yn rhinwedd ei swydd a bod y sylwadau ar ei wefan yn sylwadau gwleidyddol dilys ar weithredoedd y Cyngor Cymuned a chynghorwyr unigol. Honnodd fod y penderfyniad ei fod wedi torri'r cod yn amharu mewn ffordd amhriodol ar ei hawl i ryddid mynegiant o dan Erthygl 10 y Confensiwn Ewropeaidd ar Hawliau Dynol.

Penderfynodd y Tribiwnlys Apêl y byddai aelod o'r cyhoedd a fyddai'n darllen y wefan yn cael yr argraff bod y cynghorydd yn gweithredu fel aelod o'r Cyngor Cymuned. Penderfynodd y Tribiwnlys Apêl fod y sylwadau ar y wefan, p'un ai a oeddent yn wir ai peidio, yn dangos diffyg parch at aelodau unigol o'r cyngor a'r cyngor fel corff. Er bod Erthygl 10 y Confensiwn Ewropeaidd ar Hawliau Dynol yn berthnasol i'r achos, penderfynodd y Tribiwnlys nad oedd y lefel uwch o amddiffyniad ar gyfer mynegiant gwleidyddol yn berthnasol.

Cadarnhaodd y Tribiwnlys Apêl benderfyniad y Pwyllgor Safonau fod y cynghorydd wedi torri'r cod ymddygiad a chymeradwyodd y gosb y dylid ei geryddu ac y dylai ymrwymo i fynychu hyfforddiant ar y cod ymddygiad.

Noder: cafodd penderfyniadau'r Tribiwnlys Apêl a'r Pwyllgor Safonau eu gwrthdroi yn dilyn Adolygiad Barnwrol gan yr Uchel Lys - Cyf:[2012] EWHC 1172 (Admin).

APW/012/2010-011/A - Cyngor Bwrdeistref Sirol Torfaen

Cafwyd apêl yn erbyn penderfyniad Pwyllgor Moeseg a Safonau Cyngor Bwrdeistref Sirol Torfaen bod y cynghorydd wedi torri cod ymddygiad y Cyngor ac y dylid ei geryddu. Er nad oedd yn apelio yn erbyn y penderfyniad iddo dorri'r cod ymddygiad, roedd y cynghorydd yn apelio yn erbyn y gosb.

Roedd yr honiadau yn ymwneud â methiant y cynghorydd i gadw cofnodion cywir o'i apwyntiadau a'i fuddiannau yn y gofrestr statudol, yn groes i baragraffau 15(1) a 15(2). Roedd y cynghorydd wedi cwblhau ffurflenni cais yn gofyn am roddion o dan Lwfans Cynlluniau Bach y Cyngor ar gyfer Cynghrair Mynediad i Dorfaen ac Ysgol Gyfun Fairwater, ond roedd wedi methu datgelu bod ganddo fuddiant personol a buddiant sy'n rhagfarnu, yn groes i baragraffau 11(2)(a) a 14(1)(d).

Ystyriodd y Tribiwnlys Apêl nifer yr achosion o dorri'r cod a ganfu'r Pwyllgor Safonau, y ffaith fod y cynghorydd wedi oedi cyn diweddarau'r gofrestr buddiannau a'r datganiad anwir nad oedd gan y cynghorydd unrhyw fuddiant.

Penderfynodd y Tribiwnlys Apêl yn unfrydol y dylid cymeradwyo penderfyniad y Pwyllgor Moeseg a Safonau ac y dylid ceryddu'r cynghorydd.

3.4 Achosion sy'n Parhau

Erbyn mis Medi 2012, roedd y Panel Dyfarnu wedi dyfarnu ar 3 achos yn y flwyddyn ariannol gyfredol ac roedd 5 achos arall yn parhau. Mae'r rhain yn cynnwys amrywiaeth o achosion posibl o dorri codau ymddygiad, fel peidio â dangos parch, ceisio camddefnyddio eu swydd fel aelod, dychryn a bwlio gweithwyr y cyngor a gwneud honiadau cyhoeddus di-sail am swyddogion.

Ceir rhagor o wybodaeth am achosion sydd wedi'u cwblhau yn adroddiadau penderfyniadau'r tribiwnlysoedd a gyhoeddir ar wefan y Panel:

www.paneldyfarnucymru.org.uk

4. Trosolwg o'r Gweithdrefnau

Rheolir gwaith Panel Dyfarnu Cymru gan Ran III o Ddeddf Llywodraeth Leol 2000 ac is-ddeddfwriaeth a wnaed gan Gynulliad Cenedlaethol Cymru/Gweinidogion Cymru a Llywodraeth San Steffan (yr olaf ynglŷn ag awdurdodau'r heddlu).

Prif nod y Panel Dyfarnu yw sicrhau bod pawb yn cael y cyfle i gyflwyno eu hachos a bod yr achos hwnnw'n cael yr ystyriaeth lawnaf a thecaf sy'n bosibl.

Fel rheol, bydd cadeirydd sydd â chymwysterau cyfreithiol a dau arall yn aelodau o driwlynlys. Gellir amrywio hyn yn ôl disgrisiwn llywydd y Panel Dyfarnu.

Fel rheol, cynhelir gwrandawriadau triwlynlysoedd yn gyhoeddus ac eithrio os yw'r triwlynlys o'r farn y byddai cyhoeddusrwydd yn rhagfarnu buddiannau cyfiawnder, neu os yw'r ymatebydd neu'r apelydd yn cytuno y gellir delio â'r honiadau trwy gyfrwng sylwadau ysgrifenedig. O bryd i'w gilydd, gall fod rhesymau eraill dros beidio â chynnal gwrandawriad, neu ran o wrandawriad, yn gyhoeddus.

Fel rheol, cynhelir gwrandawriadau yn ardal yr awdurdod perthnasol os oes yno le addas. Mae trefniadau'r gwrandawriadau'n ystyried gofynion arbennig y rhai a fydd yn bresennol e.e. os oes angen lle ar gyfer cadair olwyn, dehonglydd/cyfieithydd, cymorth clyw, ac ati.

Darperir gwasanaeth cyfieithu ar y pryd i rai sy'n dymuno i wrandawriad triwlynlys gael ei gynnal yn y Gymraeg.

Mae gan y sawl y gwnaed yr honiadau amdano hawl i roi tystiolaeth, i alw ar dystion, i holi unrhyw dystion ac i annerch y triwlynlys ar faterion sy'n ymwneud â'r honiadau sydd o dan ystyriaeth.

Cyhoeddir manylion gwrandawriadau triwlynlysoedd a'u canlyniad ar wefan y Panel ac yn y wasg leol, fel sy'n briodol.

Mae'n bosibl gofyn am ganiatâd yr Uchel Lys i apelio yn erbyn penderfyniad tribiwnlysoedd achos interim a thribiwnlysoedd achos a sefydlwyd gan y Panel Dyfarnu. Nid yw'n bosibl apelio yn erbyn penderfyniadau tribiwnlysoedd apêl ond, fel corff cyhoeddus, gellir cynnal adolygiad barnwrol o'r Panel Dyfarnu a'i dribiwnlysoedd lle bo hynny'n briodol.

Ceir rhagor o wybodaeth am weithdrefnau tribiwnlysoedd ar wefan y Panel Dyfarnu.

5. Yr Uned Gymorth

Cefnogir y Panel Dyfarnu gan:

Stephen Phipps, Cofrestrydd y Panel
John Davies
Carol Webber
Jason Plange

Cyfeiriad y Panel yw:

Panel Dyfarnu Cymru
Llawr 1^{af}, Adain y Gogledd (N-04)
Parc Cathays
CAERDYDD
CF10 3NQ

Ffôn: 029 2082 6705/6414

Ffacs: 029 2082 3442

E-bost: adjudicationpanel@wales.gsi.gov.uk

Gwefan: www.paneldyfarnucymru.org.uk

Atodiad

Crynodeb o'r Cosbau a Bennwyd gan y Tribiwnlysoedd Achos a'r Tribiwnlysoedd Apêl yn y Cyfnod rhwng mis Hydref 2002 a mis Mawrth 2012

Cosb	Cyfnod	Nifer y penderfyniadau
Tribiwnlysoedd Achos a Thribiwnlysoedd Apêl		
Anghymhwyso	3 blynedd	1
	2 flynedd 6 mis	1
	2 flynedd	1
	1 flwyddyn 6 mis	1
	1 flwyddyn	3
Gwahardd	12 mis	6
	9 mis	4
	6 mis	4
	4 mis	1
	3 mis	2
	2 fis	4
	1 mis	3
Gwahardd yn rhannol	3 mis	1
	7 wythnos	1
Cerydd	-	5
Torri'r cod - dim camau	-	5
Heb dorri'r cod	-	4
Wedi eu tynnu yn ôl	-	2

Apelau	
Cadarnhau/gwrthod y dyfarniad	9 (90%)/1 (10%)
Cadarnhau'r gosb	7
Argymell cosb wahanol	1 cynnydd/1 gostyngiad
Heb dderbyn <ul style="list-style-type: none"> • Allan o amser • Heb fod o fewn awdurdodaeth 	1 1

